

Onderbouwing vitale sectoren

De gewijzigde Huisvestingswet 2014 maakt het verlenen van voorrang aan woningzoekenden die een vitaal beroep uitoefenen expliciet mogelijk en stelt hier ook eisen aan, namelijk dat er een tekort moet zijn aan deze beroepen in de gemeente én dat deze beroepen van vitaal belang zijn voor de lokale samenleving. Gemeenten mogen dit laatste zelf onderbouwen. In Stichtse Vecht is ervoor gekozen om onder deze regeling de volgende sectoren aan te wijzen: Politie, onderwijs, kinderopvang, en brandweer (zie artikel 25 en artikel 47 van de huisvestingsverordening). In de nadere regel behorend bij de huisvestingsverordening wordt afgebakend welke beroepen binnen deze sectoren precies in aanmerking komen en aan welke criteria zij moeten voldoen.

In Stichtse Vecht kiezen we een aantal uitgangspunten bij het bepalen wanneer een sector van vitaal belang is voor de lokale samenleving:

- Om een vitale sector te zijn moet een sector een maatschappelijk of economisch belang hebben voor de stad;
- Daarnaast moet er een tekort zijn in deze sector. In de meeste gevallen zijn de cijfers beschikbaar op niveau van een regio, bijvoorbeeld de arbeidsmarktregio of de veiligheidsregio;
- Ook moet het binnen de aangewezen sectoren gaan om beroepen waarbij het inkomen in beginsel in aanmerking kan komen voor sociale huur of middenhuur. Reden hiervoor is allereerst dat de voorrangsregeling anders niet effectief is. Er gelden immers ook inkomenseisen voor sociale huur en middenhuur. Zonder dit uitgangspunt zouden in theorie beroepen gekozen kunnen worden die uiteindelijk niets met hun voorrang kunnen. In de nadere regels en de uitwerking van de precieze beroepen wordt dit uitgangspunt meegenomen;
- Tot slot moet het binnen de sectoren gaan om uitvoerende beroepen die in de praktijk staan. De beroepen in de aangewezen sector moeten bijvoorbeeld in daadwerkelijk contact staan met de cliënt, met inwoners of met leerlingen. Denk hierbij aan de zogenaamde 'handjes aan het bed' of de 'ogen en oren op straat'. In de nadere regels wordt aan dit uitgangspunt ook invulling worden gegeven.

Het onderwijs is er niet alleen voor kennis en vaardigheden, het onderwijs is niettemin een sterke socialiserende rol toebedeeld. Naast de ouders, draagt ook het onderwijs bij aan de vorming van de persoon. Normen, waarden, tradities en praktijken worden aangeleerd

Onderwijs

Het recht op onderwijs is een fundamenteel Europees recht. Onderwijs is een fundamenteel onderdeel in het proces van volwassen worden, en ligt aan de basis van iedere goed functionerende samenleving. Volwassen zijn betekent zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. Hiervoor is het belangrijk om een brede basis van kennis en vaardigheden te bezitten. Onderwijs heeft niet alleen de taak om mensen kennis bij te brengen, maar ook om hen tot goede burgers te maken. De laatste jaren is er echter sprake van een groot kwantitatief en kwalitatief tekort aan leraren. Als gemeente willen wij ervoor zorgen dat onze scholen een vestigingsklimaat hebben voor voldoende en goede leerkrachten. Het is voor de jeugd van Stichtse Vecht van groot belang dat zij in hun ontwikkeling ondersteund worden door de beste professionals. Deze komen niet vanzelf binnen onze gemeente werken, maar we kunnen die keuze wel aantrekkelijker maken.

Het tekort aan onderwijsprofessionals is een maatschappelijke uitdaging voor onze gemeente en heeft direct effect op de onderwijskwaliteit van scholen en de gelijke kansen van leerlingen. Kansengelijkheid gaat over de onderwijskansen en vooruitzichten van jongeren op een succesvolle toekomst. Kansengelijkheid is een veelkoppig monster met vele oorzaken en een combinatie van vele verschillende factoren. De rol van het onderwijs is ook

erg belangrijk wanneer er wordt gekeken naar kansengelijkheid. Op scholen met een hoge schoolweging is vaak sprake van een kwantitatief en kwalitatief leraren tekort. Scholen met een lage schoolweging hebben minder moeite om deze vacatures te vullen en trekken vaak ook betere leerkrachten aan. Hoe hoger de CBS schoolweging, hoe complexer de leerlingenpopulatie en hoe lager de verwachte leerresultaten voor deze school.

De eerste jaren van de ontwikkeling zorgen voornamelijk ouders voor de noodzakelijke emotionele, cognitieve steun en de ontwikkeling van vaardigheden. Op latere leeftijd neemt de rol van de sociale omgeving waar leraren ook onderdeel van uitmaken toe. Leerkrachten zijn in de eerste plaats bezig met het leerproces, daarnaast vervullen ze ook een grote rol bij de socialisatie en de ontwikkeling van de executieve functies van de kinderen. Kortom, de leraar heeft een belangrijke functie in de ontwikkeling van de executieve functies en stimuleert de leermotivatie en studieprestaties. Het is daarom van groot belang dat er niet alleen voldoende leraren voor de klas staan maar dat deze ook goede didactische vaardigheden beheersen.

Als de personeelstekorten in het onderwijs blijven toenemen zal dat leiden tot grotere maatschappelijke ongelijkheid:

- Grotere ongelijkheid in de verdeling van lerarentekorten over de scholen;
- Grotere klassen en hogere werkdruk, met als gevolg vertrek van nog meer leraren;
- Ouders die proberen een plek te vinden op een school waar genoeg personeel is.

Het grote tekort aan onderwijsprofessionals vormt de achilleshiel van het onderwijs, waar alle andere structurele verbeteringen die we willen realiseren in het onderwijs – en de samenleving- mee samenhangen. Tekorten in het onderwijs kennen ook hun weerslag op tekorten in andere sectoren; als we geen mensen hebben om op te leiden, zal iedereen in onze maatschappij dat voelen en kunnen we de grote transities niet aanpakken.

We merken dat het vooral voor startende werknemers in de educatieve sector bijzonder moeilijk is om zich te vestigen binnen de gemeente. Het ligt voor de hand dat deze doelgroep makkelijker bij ons komt werken en langer bij ons blijft werken als het vestigingsklimaat en de vestigingskans een positieve impuls krijgen.

Het terugdringen van de personeelstekorten in het onderwijs is al jaren een aandachtspunt van het Rijk (Zie onder meer: www.aanpaklerarentekort.nl). Dat geeft ook aan dat het Rijk de beroepsgroep belangrijk vindt.

Politie

Veiligheid is een basis(levens)behoefte en de politie heeft een onmisbare rol in het leefbaar en veilig houden van onze stad. Zowel proactief, preventief, maar vooral (orde)handhavend en repressief heeft de politie een taak die niet door anderen kan worden overgenomen. De politie heeft immers het geweldsmonopolie. Ook houdt de politie zich bezig met het tegengaan van drugscriminaliteit. Al deze ontwikkelingen vragen om inzet van politie. Het tekort aan politiecapaciteit is al jarenlang een belangrijk speerpunt voor zowel de gemeente, als de regio als landelijk.

Het personeelstekort bij de politie Midden-Nederland is 4,2%, ruim 186 fte. Voor district stad Utrecht geldt dat er sprake is van een tekort van 6,3%. (Dit volgt uit informatie van de politie zelf, Politie Midden-Nederland, aangeleverd op 8 september 2023, zie ook de NOS hierover). Prognose van de Nationale Politie is dat de bezetting pas in 2027 enigszins op niveau van de formatie is. Het tekort op de formatie is des te nijpender omdat de formatie van de politie is gebaseerd op een verouderde verdeelsystematiek (uit 2012) en niet is meegegroeid met

de bevolkingsgroei en de problematiek in de regio Midden-Nederland waarvan Stichtse Vecht ook deel van uitmaakt.

Kinderopvang

Stichtse Vecht ziet kinderopvang als één van de belangrijke sectoren om twee redenen:

- 1) Allereerst wil Stichtse Vecht voor jonge kinderen een goede start en kwalitatief goede en beschikbare kinderopvang. Toegankelijke kinderopvang draagt bij aan de mogelijkheden voor jonge kinderen om zich te ontwikkelen (in het bijzonder vooraf aan de basisschool).
 - 2) Daarnaast is kinderopvang een voorwaarde om ieder kind een gelijke start te geven; ongelijk investeren in gelijke kansen begint bij kinderopvang.
- van ouders met uitval als gevolg, waardoor tekorten in andere sectoren ook kunnen oplopen.

Het tekort aan kinderopvangmedewerkers neemt toe. Er werken landelijk 117.000 medewerkers in de kinderopvang. In het tweede kwartaal van 2022 stonden tegenover elke duizend banen in de kinderopvang 55 vacatures. Het is de hoogste vacaturegraad die ooit is gemeten in de kinderopvang. (CBS, februari 2023, zie hier). In de drie arbeidsmarktregio's Amersfoort-Eemland, Gooi & Vechtstreek en Midden-Utrecht en omgeving verwacht men in 2031 in totaal een tekort van 600 medewerkers.

Brandweer

Binnen de gemeente Stichtse Vecht is de Brandweertzorg gericht op het verlenen van hulp bij branden, ongevallen, incidenten met gevaarlijke stoffen en waterongevallen. Al deze hulp moet zo snel mogelijk worden plaatsvinden. Dit is noodzakelijk om mensen, dieren (in levensbedreigende situaties) en gebouwen te kunnen redden bij calamiteiten. Naast deze kernactiviteiten is de brandweer ook betrokken bij reanimaties van patiënten met hartfalen. Ze start snel een professionele reanimatie op en biedt tijdige zorg ter ondersteuning van de ambulancedienst. Hierdoor is de brandweer een vitaal beroep dat een onschatbare bijdrage levert aan de veiligheid van Stichtse Vecht en haar inwoners. Om dit zo goed en snel mogelijk uit te kunnen voeren is het belangrijk dat medewerkers dicht bij de Kazerne wonen.

Uit een onderzoek van het CBS blijkt dat de tekorten groot zijn in de brandweer ook in de veiligheidsregio Utrecht.